

УДК 930.253:[027.6:2-287=162.1:27-523.5]“17”]

Н. Т. ЛОШТИН*

**ПОЛЬСЬКА ПРОПОВІДНИЦЬКА ЛІТЕРАТУРА
У БІБЛІОТЕКАХ БЕРНАРДИНСЬКИХ МОНАСТИРІВ
РУСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ ОРДЕНУ
(середина – друга половина XVIII століття)**

На основі рукописних інвентарів із фондів Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка проаналізовано польську проповідницьку літературу, що входила до складу монастирських бібліотек ордену бернардинців. Проведено ідентифікацію вписів книжок до інвентарів, встановлено авторство книг. Здійснено класифікацію авторів відповідно до соціальних груп. Виокремлено головні тенденції наповнення монастирських бібліотек проповідницькою літературою.

Ключові слова: бернардинці; Руська провінція; бібліотека; інвентар; монастир; проповідницька література.

Орден францисканців-обсервантів, більш відомий на теренах давньої Речі Посполитої як бернардинці, почав свій розвиток на східних теренах держави, в межах Львівської архідієцезії та Перемишльського єпископства, у XV ст. Перший монастир бернардинців у цьому регіоні постав у 1460 р. у Львові. Обитель Св. Андрія стала осередком Руської провінції ордену у 1637 р. Згодом до складу провінції входило 30 монастирів¹.

Для організації власної діяльності ченці потребували інтелектуального підґрунтя, яке їм забезпечували орденські студії та монастирські бібліотеки. Відтворити склад цих книгозбірень можна на основі збережених до нашого часу бібліотечних інвентарів. У фондах відділу рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка збереглися чотири інвентарі бернардинських бібліотек: Львова, Жешува, Лежайська та Пшеворська.

Попередній огляд цих інвентарів подано у публікації автора². Проте на той момент не було виявлено інвентаря бернардинців з Пшеворська, який тепер маємо змогу залучити до опрацювання.

Серед монастирів, бібліотеки яких розглядаються у публікації, найстарішими є львівський та пшеворський. Монастир у Пшеворську

* *Лоштин Назарій Тарасович* – аспірант III року навчання історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка; бібліотекар Відділу рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка.

постав у 1465 р., і є найстарішим осередком бернардинців на теренах Перемишльської дієцезії³. Монастирі у Жешуві та Лежайську засновані у XVII ст.: 1624 р.⁴ та 1608 р.⁵ відповідно. Ці ж два монастирі є також марійними санктуаріями у Перемишльській дієцезії.

При кожному з чотирьох монастирів діяли осередки орденської освіти. У Львові студії вперше згадуються у 1592 р. На цих студиях ченці вивчали спершу казуїстику, а потім моральну теологію⁶. Згодом тут відкрили генеральні студії (*studium generale*), які діяли аж до 1783 р. Генеральні студії фактично виконували функції “університету” у межах орденської провінції. При цьому випускнику генеральних студій могли присвоїти науковий ступінь, що визнався у межах ордену⁷. У Пшеворську з 1661 р. розпочали викладати моральну теологію для кліриків, а згодом – граматику та інші предмети⁸. Щодо Лежайська, то у 40-х роках XVII ст. при монастирі викладали моральну теологію, у 1666–1669 рр. діяли філософські студії, з 1673 р. відновлено теологічні студії, у 1693–1696 рр. знову викладали моральну теологію⁹. У жешівському монастирі з 1681 р. викладали моральну теологію, у 1734–1771 рр. – філософію¹⁰.

Інвентар львівського монастиря бернардинців є найстарішим. Обліковий документ уклав у 1747 р. брат Феліціан Левицький¹¹, який виконував функції проповідника у монастирі. Документ укладений на 39 аркушах за тематичним принципом (до однієї шафи (армаріума), зазвичай, входили книги з однієї тематики)¹². Львівська бібліотека була найбільшою серед книгозбірень монастирів, що розглядаються у дослідженні: у ній представлено 3763 книги¹³.

Другою за чисельністю була книгозбірня лежайського монастиря. Вона налічувала 2138 книг¹⁴. Інвентар укладений у 1766 р.¹⁵ Як і у львівському монастирі, книги записано за тематичним принципом. Проте поділ не настільки чіткий, як у головному монастирі провінції, в армаріумах зберігалися книги з декількох тем.

Наступною за розмірами була книгозбірня у Пшеворську. Фізичний стан інвентаря – незадовільний, втрачено як окремі елементи сторінок, так і цілі аркуші. Детальніший аналіз цього інвентаря здійснено в окремій публікації¹⁶. На момент укладення інвентаря, рання межа якого визначена близько 1768 р., бібліотека налічувала 1590 книг¹⁷. Можна припустити, що книги теж зберігалися за тематичними категоріями, проте до інвентаря бібліотеки вони внесені за форматом.

У Жешуві була найменша книгозбірня з чотирьох. Вона налічувала всього 867 книг¹⁸. Інвентар цієї бібліотеки укладений у 1784 р. братом Августином Плучінським¹⁹. Тут також можна припустити, що книги зберігалися за тематичним принципом. Це відображено у формі укладення інвентаря, в якому книги спершу розподілені на дві групи за мовним принципом, а потім – за тематичним.

Проповідницька діяльність була однією з характерних рис орденів, що виникли у XIII ст., зокрема францисканців та домініканців. Для дослідників Св. Франциска проповідь була одним із ключових елементів апостольської праці братів.

Найважливіші аспекти проповідницької діяльності братів-міноритів висвітлено у перших орденських документах, створених Св. Франциском. У “Незатвердженому правилі чину братів менших” написано: “Усі брати нехай проповідують ділами²⁰”, у “Затвердженому правилі чину братів менших” читаємо: “Застерігаю і заохочую братів проповідників, аби слова, якими вони проголошують, були випробувані й чисті, на користь і розвиток людей. Нехай говорять їм про вади і чесноти, про кару і славу конкретними словами (зрозумілими); бо слово на землі зробив зрозумілим Господь²¹”. Францисканське проповідництво мало на меті розворушити людську волю і почуття, спонукати до покути і зміни життя²².

Нижче проаналізовано основні тенденції наповнення монастирських бібліотек польськими проповідницькими книгами (польською та латинською мовами).

Львів. Бібліотека львівського монастиря францисканців-обсервантів була найбільшою книгозбірнею у Руській провінції ордену, що відповідало статусу цього монастиря як її осередку. Проповідницька література внесена до одного армаріуму – сьомого (загалом 690 проповідницьких книг). Також видається доцільним залучити до аналізу ті книги, що зберігалися у скрині проповідників. Серед масиву усієї проповідницької літератури було виявлено 104 польські проповідницькі книги. Окремі книги не є “класичними” проповідницькими збірками, а працями з теології, історії тощо. Проте, оскільки самі ж ченці віднесли їх до категорії проповідницьких, то їх варто розглядати у цьому ж контексті.

	Кількість книг	% від загальної кількості
Біле духовенство	12	11,5
Чорне духовенство	57	54,9
Світські автори	2	1,9
Збірки	17	16,3
Не ідентифіковано	16	15,4
Загалом	104	100

Біле духовенство, чії книги представлені у книгозбірні львівських бернардинців, репрезентоване невеликою кількістю авторів: кардинал Станіслав Гозій (3 книги), Станіслав Соколовський (2), Мартін Кромер

(цей та наступні по 1 книзі), краківський канонік Шимон Маковський, єпископ Анджей Хризостом Залуський, Валентій Врубель та Шимон Старовольський. До цієї ж групи авторів варто віднести Св. Августина (“Про град Божий” та своєрідний компендіум теології патриста “Nauki chrześcijańskie z xiąg Augustyna S[więtego]”, що його уклав Анджей Залуський).

Дві книги, що записані до проповідницьких, належать світським авторам. Першою є відомий гербівник Бартоша Папроцького “Herby guscerstwa polskiego”. На жаль, не вдалося встановити назву книги, яка належить перу польського гуманіста та оратора Якуба Гурського.

Стосовно збірок, то це, в основному, тематичні зібрання проповідей (поховальні, на неділі, на свята тощо). Декілька книг присвячені чудотворним іконам (Сокальської та Підкамінської ікон Богородиці). До цієї групи було віднесено також статут товариства Св. Анни та акти беатифікації бернардинця Владислава з Гельньова, житія львівського францисканця-обсерванта Яна з Дуклі та житія Св. Терези, а також збірку катехитичних пісень Станіслава Брежанського.

Найбільше ж книг вийшло із чернечого середовища – близько 55% від загальної кількості польських проповідницьких книг у бернардинській бібліотеці.

Орден	Кількість	% від чернечих книг
Францисканці	9	15,7
Бернардинці	6	10,5
Реформати	1	1,8
Єзуїти	26	45,5
Домініканці	9	15,8
Каноніки регулярні	3	5,3
Пауліни	1	1,8
Піяри	1	1,8
Цистеріанці	1	1,8
З а г а л о м	57	100

Домінуючу позицію серед проповідницької літератури займають книги авторства членів Товариства Ісуса. Від часу свого виникнення у XVI ст. єзуїти зайняли провідні позиції у системі католицької теології та проповіді, а їхні книги увійшли, а подеколи й отримали більшість, до книгозбірень католицьких монастирів. Єзуїти репрезентовані такими авторами: Станіслав Гродзіцький (6 книг), Францішек Коваліцький (5), Якуб Вуек (4), Пьотр Скарга (2), Станіслав Беліцький (2), Якуб Фі-

ліпович (2), Пьотр Станіслав Дунін (цей та наступні по 1 книзі), Томаш Млодзяновський, Ян Вольський та Атаназій Людвік Керсницький. Також сюди можна віднести збірку французького єзуїта Жана Крессета у польському перекладі Ельжбети Потоцької.

Книги конвентуальних францисканців найкраще репрезентовані серед видань авторів із францисканської сім'ї, проте вісім із дев'яти видань – це збірки Адріана Сер'євича, і одна – Антонія Венгжиновича. Більшою різноманітністю авторів вирізняються бернардинці: Ігнацій Орловський, Станіслав Гродзіцький, Антоній Стефанович, Антоній Ліпевич, Мансвет Грабовський та Бенедикт Котфіцький. Також одна з проповідницьких книг написана францисканцем-реформатом Міхалом Лосьовичем.

Домініканська проповідницька традиція представлена п'ятьма авторами: Абрагам Бжовський (цей та наступні по 2 книги), Шимон Окольський, Фабіан Бірковський, Людвік Сеньковський, а також Габріель Леополіта (1).

Найменше польських проповідницьких книг у львівській бібліотеці бернардинців належало канонікам регулярним (Сильвестр Руткевич (2) та Яцек Ліберіуш), піярам (Ян Дамасцен Калінський), паулінам (Ангел Ігнацій Гожинський) та цистеріанцям (Мартин Бялобжеський).

Пшеворськ. Оскільки інвентар монастиря бернардинців у Пшеворську зберігся у незадовільному стані, то вдалося ідентифікувати лише незначну частину книг. Серед польських проповідницьких книг ідентифіковано збірки проповідей францисканця Касіяна Корчинського (3 книги), піяра Самюеля Висоцького (3), домініканця Людвіка Сеньковського та єзуїта Станіслава Беліцького. З власне бернардинських авторів у бібліотеці пшеворського монастиря була збірка Петра з Познані²³.

Лежайськ. Проповідницька література у книгозбірні лежайських бернардинців зберігалася у декількох різних шафах, у більшості яких зберігалися книги лише з цієї категорії (армаріум 3, 4, 5, 7, 10); у декількох випадках (армаріум 6, 9, 11, 20) проповідницькі книги зберігалися із виданнями з іншої тематики²⁴. Польські проповідницькі видання виявлено у армаріумах 4, 5, 6, 9 та 20. У рукописному інвентарі бібліотеки вдалося виявити 69 польських проповідницьких книг.

	Кількість	% від загальної кількості
Біле духовенство	12	17,4
Чорне духовенство	38	55,1
Збірки	14	20,3
Не ідентифіковано	5	7,2
З а г а л о м	69	100

До інвентаря внесені книги таких авторів, що походять із середовища білого духовенства: вармінський архієпископ Анджей Хризостом Залуський (3), Казимир Ян Войшнарівч (цей та наступні по 1 книзі), каноніки краківської катедри Шимон Маковський та Себастьян Піскорський, архіпресвітер краківського маріацького костелу Ієронім Поводовський, вармінський канонік Станіслав Решка, надвірний проповідник та королівський сповідник Станіслав Соколовський, пултуський канонік Ян Вуйковський та відомий історик і проповідник Шимон Старовольський.

Стосовно збірок проповідей, то це, в основному, зібрання похвальних проповідей, а також марійних і на честь ікон (Сокальська Богоматір) та на свята цілого року.

Орден	Кількість	% від чернечих книг
Францисканці	4	10,5
Єзуїти	21	55,3
Бернардинці	3	7,9
Піяри	2	5,3
Кармеліти босі	1	2,6
Пауліни	1	2,6
Домініканці	5	13,2
Реформати	1	2,6
З а г а л о м	38	100

У лежайській бібліотеці бернардинців серед проповідницької літератури чернечого походження теж домінують книги єзуїтів: Станіслав Беліцький (3), Пьотр Скарга (2), Пьотр Станіслав Дунін (2), Ян Крашевський (цей та наступні по 1 виданню), Теофіл Рутка, Якуб Ольшевський, Францішек Коваліцький, Мацей Муховський, Фабіан Бірковський, Ян Вольський, Кароль Рихльовський, Якуб Вуек, Ян Кросновський, Павел Качинський, Антоній Сяркевич, Стефан Веловейський та єзуїт Конілович.

Ордени францисканської гілки репрезентовані лише декількома авторами. До конвентуальних францисканців належать Валеріан Гутовський та Антоній Венгижнович (по 2 книги), до бернардинців – Францішек Кохановський, Антоній Стефанович та Антоній Ліпевич. Міхал Лосьовіч належав до ордену реформатів.

У лежайській книгозбірці представлено декілька видань братів-проповідників: Петра з Познані (2), Кипріяна Сапецького, Томаша Богдановича та Макарія Ростковського (всі по 1 книзі). З середовища ордену

п'ярів до інвентаря записано дві книги: Бенедикта від Св. Йосифа, другого автора не вдалось ідентифікувати. 1 збірка проповідей належить перу пауліна Ігнація Ангела Горчинського та 1 – перу босого кармеліта Анджея Кохановського (Олександр від Дитятка Ісуса).

Жешув. У структурі бернардинського монастиря у Жешуві польська проповідницька література виділена в окрему групу. До неї вписано 61 книгу польською мовою (польських проповідників та перекладна література). Ще 4 польські проповідницькі книги, латинською мовою, записані до групи проповідницької літератури латиною (у ній представлені західні проповідники) та 3 книги до групи змішаної проповідницької літератури. Загалом як “польські” можна класифікувати 68 книг, проте, враховуючи, що до цієї категорії входять 4 книги західноєвропейських авторів – 1 італійського францисканця, містика Джузеппе з Копертіно (1603–1663 рр.) та 3 книги французького єзуїта Людвіка Бордоле (1632–1704 рр.).

Нижче подані узагальнюючі дані польських проповідницьких книг, що записані до інвентаря бібліотеки бернардинців у Жешуві.

	Кількість	% від загальної кількості
Біле духовенство	8	11,8
Чорне духовенство	44	64,7
Збірки	10	14,7
Не ідентифіковано	6	8,8
З а г а л о м	68	100

Біле духовенство представлено книгами Шимона Старовольського (4), Казимира Яна Войшнаровича (2), примаса Речі Посполитої Адама Ігнація Коморовського та гнєзнінського каноніка Вільгельма Робертсона.

Щодо збірок проповідей, то це проповіді на честь богородичних ікон (Сокальської, Ярославської та Жешівської), поховальні проповіді (на смерть короля Владислава IV і 5 збірок поховальних промов) та збірка проповідей на свята цілого року.

Проповідницька література, що вийшла з чернечого середовища, представлена найбільше у книгозбірні. Розподіл книг за орденами виглядає так:

Орден	Кількість	% від чернечих книг
Францисканці	7	15,9
Єзуїти	21	47,7

Орден	Кількість	% від чернечих книг
Бернардинці	4	9,1
Піяри	8	18,2
Каноніки регулярні	1	2,3
Пауліни	1	2,3
Домініканці	2	4,5
З а г а л о м	44	100

Тут також чисельно домінують книги членів Товариства Ісуса. Серед єзуїтських авторів, чії проповіді записані до інвентаря бернардинців у Жешуві, зустрічаються наступні: Пьотр Скарга (2 книги), Томаш Млодзяновський (2), Ян Крашевський (2), Якуб Вуек (цей та наступні по 1 книзі), Александер Лоренцович, Павел Качиньський, Ян Кросновський, Томаш Перкович, Францішек Коваліцький, Атаназій Людвік Кершніцький, Антоній Сяркевич, Мацей Муховський, Войцех Алоїз Забельський, Ян Ковальський та Анджей Мурчинський. Також до інвентаря записано 4 перекладні книги француза Людвіка Бордоле.

Наступними за чисельністю представлені польські піяри: Егідій Мадейський (3), Ян Влоцький (2), Самюель Висоцький (1), Антоній Хойнацький (1) та Бенедикт Завадський (1).

Францисканська проповідницька традиція представлена творами конвентуалів та обсервантів (бернардинців). Конвентуали: Антоній Венгжинович (4), Валеріан Гутовський, Адріан Сер'євич. Сюди ж можна віднести польський переклад італійського францисканця Джузеппе з Копертіно. Бернардинська проповідницька література: Антоній Стефанович, Міхал Пашкевич, Антоній Ліпевич та Мансвет Грабовський.

Найменше репрезентовані твори польських домініканців (Фабіан Бірковський (2), паулінів (Бруно Осецький) та регулярних каноніків від покути (Сильвестр Роткевич (1).

Аналіз наповнення бернардинських бібліотек Руської провінції ордену польською проповідницькою літературою показує, що у різних книгозбірнях переважали схожі тенденції. Стосовно книгозбірень монастирів францисканців-обсервантів Руської провінції (монастирі у Львові, Жешуві та Лежайську), їх комплектування проповідницькою літературою відображене у таблиці:

	Кількість	% від загальної кількості
Біле духовенство	32	13,3
Чорне духовенство	139	57,7
Світські особи	2	0,8

	Кількість	% від загальної кількості
Збірки	41	17
Не ідентифіковано	27	11,2
Загалом	241	100

Головною тенденцією наповнення монастирських бібліотек проповідницької літературою є чисельне домінування книг авторства представників чернечого середовища (порівняно з білим духовенством). Останнє репрезентоване переважно проповідями вищого духовенства Речі Посполитої.

Ще одним аспектом є поширеність “прикладних” проповідницьких книг, з особливим переважанням збірок поховальних проповідей. Торкаючись теми проповідницьких збірок, варто звернути увагу на всезагальну популярність збірки проповідей з нагоди коронації ікони Сокальської Богоматері (коронації відбулася у 1724 р.). Сама ж ікона перебувала під опікою ченців-бернардинців.

Розподіл за чернечими орденами:

Орден	Кількість	% від чернечих книг
Францисканці	20	14,4
Бернардинці	13	9,4
Реформати	2	1,4
Єзуїти	68	48,9
Домініканці	16	11,5
Пауліни	3	2,2
Піяри	11	7,9
Цистеріанці	1	0,7
Каноніки регулярні	4	2,9
Кармеліти босі	1	0,7
Загалом	139	100

Із наведених вище даних у першу чергу помітне чисельне переважання єзуїтських проповідницьких книг. У трьох бібліотеках (Львів, Лежайськ, Жешув) проповідницькі тексти членів Товариства Ісуса складають понад 45% усіх книг, що вийшли із чернечого середовища (48.9% загалом). Ймовірно, що схожу тенденцію можна було б простежити й у бібліотеці у Пшеворську, якби інвентар був у кращому стані збереження.

Суттєвим аспектом є слабка репрезентація не лише бернардинських авторів, а й авторів із францисканських орденів загалом (конвентуальних, обсервантів, капуцинів, реформатів). Навіть разом узяті (25,2%) вони становлять менше ніж єзуїти. Те саме можна стверджувати й про інші чернечі ордени, які представлені здебільшого декількома авторами.

Загальною рисою у бернардинських книгозбірнях є слабка репрезентація польської проповідницької літератури порівняно із західноєвропейською (наприклад, у книгозбірні львівського монастиря Св. Андрія в армаріумі з проповідницькою літературою польські автори складають лише 13,2% (91 книга з 690).

Також можна впевнено стверджувати, що бібліотека головного монастиря у регіоні (орденській кустодії, провінції тощо) є зразком для книгозбірень інших монастирів. Тенденції наповнення львівської бібліотеки (автори, середовище походження) простежуються і в інших книгозбірнях.

¹ *Krętosz J.* Organizacja archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego od XV wieku do 1772 roku. Lublin, 1986. S. 308.

² *Лоштин Н.* Інвентарі та каталоги бібліотек католицьких монастирів XVI–XVIII ст. у фондах Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка. Вісник Львівського університету. Серія книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. Львів, 2015. Вип. 10. С. 78–90.

³ *Kłoczowski J.* Zakony w diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w XI – XVIII. *NaszaPrzeszłość*. Tom 43. S. 34

⁴ *Słownik geograficzny królestwa Polskiego i inncych krajów słowiańskich.* Warszawa, 1889. Tom X. S. 154.

⁵ *Słownik geograficzny królestwa Polskiego...* V. S. 195.

⁶ *Дух О.* Бернардинці (францисканці-обсерванти). Енциклопедія Львова. Львів, 2007. Том 1. С. 219.

⁷ Там само.

⁸ *o. Golichowski N.* Przednowąepoką. Materiały do historii OO. Bernardynów w Polsce. Kraków, 1899. S. 107.

⁹ Ibid. S. 89.

¹⁰ Ibid. S. 115.

¹¹ *Catalogus librorum bibliothecae fratrum Minorum Leopoliensis* S. Andream z r. 1747//Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка, відділ рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка. Ркс. 286 III. арк. 1.

¹² *Лоштин Н.* Інвентарі та каталоги бібліотек католицьких монастирів... С. 81.

¹³ Там само.

¹⁴ Там само. С. 83.

¹⁵ *Catalogus Librorum Bibliothecae Conventus Lesaiscensis ad S. Mariam Anuntiationis Coronatam*//Наукова бібліотека Львівського національного уні-

верситету імені Івана Франка, відділ рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка. Ркс. 284 III. арк. 1.

¹⁶ *Лоштин Н.* Брати-проповідники чи менші брати? До питання про ідентифікацію рукописного інвентаря монастирської бібліотеки у Пшеворську. Етнічна історія народів Європи. Київ, 2016. Вип. 49. С. 13–19.

¹⁷ Spisk siązekklasztoru OO. Dominikanów w Przeworsku//Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка, відділ рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка. Ркс. 1384. Арк. 12.

¹⁸ *Лоштин Н.* Інвентарі та каталоги бібліотек католицьких монастирів... С. 82.

¹⁹ Ркс. 289 III Catalogus Librorum Conventis Ressonwensis ad. S. Mariam Assumptam Coronatam. Bibliothecae Fratrum Bernardinorum//Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка, відділ рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка. Ркс.289 III. Арк. 1.

²⁰ Твори преподобного і богоносного Франциска з Асичу, серафимського отця. Львів: Свічадо, 2012. С. 30.

²¹ Твори преподобного і богоносного Франциска з Асичу... С. 53.

²² ks. Panuś K. Historia kaznodziejstwa. Kraków, 2007. S. 132–133.

²³ *Лоштин Н.* Брати-проповідники чи менші брати?...С. 17.

²⁴ *Лоштин Н.* Інвентарі та каталоги бібліотек католицьких монастирів... С. 82–83.

Polish preaching literature in Bernardine monastic libraries was analyzed on the basis of handwritten inventories from the Scientific Library of Ivan Franko Lviv National University. Authors and enlisting of the books in the inventories were identified. Authors of the books were also classified according to their social groups. Principal rules of enlisting preaching literature in the monastic libraries were highlighted in the article.

Key words: Bernardines; Rus' province; the library; the inventory; the monastery; the preaching literature.